

Rasspecial Strävhårig Vorsteh

Den Strävåriga Vorsteh är hunden som kan användas både före och efter skottet, oavsett vad för nordiskt vilt du jagar. Det kan vara allt från raphöna till älg. Rasen är en mångkampare av rang och gör sig bäst hos en jägaren med flera intresseområden, och med en god portion hundvana. Men hos många jägare har de blivit specialister inom ett eller några få områden.

Text & Foto: Mikael Grennard

Som så många andra tyska jakthundsraser så avlades den fram under slutet på 1800-talet. Det var under denna tid jakten blev tillgänglig för allt fler och inte bara adeln. Detta är också bakgrunden till att den strävåriga Vorsteh tillsammans med de andra tyska jakthundsraser är ytterst mångsidiga. Kanske är de Tyska Vorsteh-hundarna de mest allsidiga hundarna man kan använda. Vorsteh betyder "att stå för" på tyska, och det är just det som de gör, står för vilt. Det finns idag ett antal hundar som räknas till de s.k. kontinentala stående hundarna. Dit hör kort-, sträv- och långhårig Vorsteh, Kleiner och Grosser Münsterländer samt ungersk Vizla, samt ytterligare ett 30-tal men allt mer ovanliga hundraser.

Det råder nog ingen tvekan om att de tyska raserna tillhör de mest mångsidiga jakthundsraser. Bland dessa är strävårig Vorsteh en av de mer allroundartade raserna. Eftersom jakten blev allt mer tillgänglig för gemene man försökte man få fram allsidiga hundraser. Det ursprungliga strävåriga skulle vara en hund för den som endast kan hålla en hund. Inte hålla flera olika specialister för olika ändamål. Något som kanske genomsyrar en stor del av den tyska jakthundsvälden.

Rasen härstammar från avelsarbete efter idéer av "Hegewald"

(friherre Sigismund von Zedlitz und Neukirch). Med griffon korthals som utgångspunkt utgjorde en karaktärsfast och effektiv strävårig hund målet för avelsarbetet. Principen var "arbetsuppgiften ger typen" samt konsekvent urval av det bästa avelsmaterialet bland strävåriga raserna (pudelpointer, griffon korthals, deutsch stichelhaar). Genom inkorsning av korthårig Vorsteh framavlades på kort tid en hund, som utmärkte sig genom ändamålsenlig, vattenavstötande päls och mångsidig användbarhet som jakthund. Genom dessa egenskaper blev på några få årtionden strävårig Vorsteh den mest uppskattade och pålitligaste av de stora jakthundsraser i Tyskland, och i många andra länder. Ännu idag registreras bortåt 5000 strävårig i Tyskland årligen.

Rastypiskt ska den vara nervfast och mentalt stabil och en harmonisk individ med stor lust att vara sin förare till lags. Men man får inte glömma att detta är något föraren får se till att förtjäna genom gott ledarskap. Normalt är en enorm arbetslust som den gode föraren kanaliserar till rätt arbetsuppgifter. Med en strävårig Vorsteh står man sig aldrig slätt.

Ursprungsvorsteh är en hund med mycket jakt. Den ska ena stunden kunna gå i ett stort sök med hög näsa över vetestubb eller på ett fjäll, för att sedan kunna växla ner

RASBESKRIVNING

HUVUD: Huvudet skall harmoniera med kroppsstorlek och kön. Skallen skall vara flat. Endast skallens sidor skall vara svagt rundade. Skallen skall vara måttligt bred med tydligt markerade ögonbrynsbågar. Stopet skall vara tydligt markerat. Nosttryffeln skall vara kraftigt pigmenterad och harmoniera med pälsfärgen. Nospartiet skall vara långt, brett, kraftigt och djupt. I profil skall nosryggen vara lätt välvd. Tänderna skall vara välutvecklade. Käkarna skall vara kraftiga med ett regelbundet, fullständigt och fulltaligt saxbett.

ÖGON: Ögonen skall vara så mörka som möjligt med livligt, vaket uttryck. De skall varken vara djupt liggande eller framträdande. Ögonkanterna skall vara väl pigmenterade och åtliggande.

ÖRON: Öronen skall vara medelstora, högt och brett ansatta, ej vridna.

HALS: Halsen skall vara medellång, kraftigt musklad, lätt böjd och torr.

KROPP: Ryggen ska vara stram och muskulös, lätt fallande. Muskelöst ländparti med långt och brett och svagt sluttande kors. Djup och väl utfylld bröstorg med tydligt förbröst, väl välvda revben. Buklinjen något uppdragen.

EXTREMITETER: Kraftiga och väl vinklade. Från sidan väl tillbakalagda skuldror. Armbågarna ska ligga väl an mot kroppen. Handlovarna svagt vinklade och elastiska. Låren breda och muskulösa, parallella bakben.

TASSAR: Framtassarna skall vara ovala med slutna tår och tillräckligt tjocka, kraftiga, motståndskraftiga och väl pigmenterade trampdynor. Tassarna skall vara parallella såväl i stillastående som i rörelse. De skall varken vara inåt- eller utåtvridna.

RÖRELSER: Rörelserna skall vara vägvinnande med god steglängd fram och gott påskjut bak. Fram- och bakben skall föras rakt och parallellt. Under rörelse skall hunden ha god resning.

HUD: Huden skall vara stram, åtliggande och utan veck.

PÄLS: Pälsen skall vara sträv, hård, åtliggande och tät. Täckhåren skall vara 2-4 cm långa med tät, vattenavvisande underull. Kroppens konturer får inte döljas av för lång päls. Pälsen skall genom sin hårdhet och täthet ge bästa möjliga skydd mot väder och skador. Nedtill på benen, bröstet och buken skall pälsen vara kort men tät. På huvudet och öronen skall den vara kortare och samtidigt tätare, men ej mjukare. Markerade ögonbryn och ett kraftigt, strävt men inte alltför långt skägg understryker det energiska ansiktsuttrycket.

PÄLSFÄRG: Brunskimmel, med eller utan fläckar; svartskimmel, med eller utan fläckar; brun med eller utan bröstfläck; ljusskimmel (dvs mycket små skimmelfläckar). Andra färger är ej tillåtna.

STORLEK:

Mankhöjd:

Hanhund: 61 - 68 cm • Tik: 57 - 64 cm

En god representant ska kunna vara med på all slags jakt. Detta med ett kontrollerat lugn, redo att ta hand om en vingad gås.

i både fart och vidd i täckt terräng. Där ska den från vindsök kunna gå över till att utreda marklöpor vilket kräver en flexibel och anpassningsbar hund. Den förväntas även att självständigt, eller under dirigering, arbeta ihärdigt i vatten där den ska apportera skjutna fåglar. Med sin utpräglade vilja ska den inte ge upp i jakten på vingade änder som ständigt dyker undan för den i täta vassruggar.

Den ska också kunna fungera som stöthund på klövvilt. Lämpligast gör den sig då i brutet jordbrukslandskap där den kan tömma åkerholmar och mindre tätningar på vilt. Rasen används flitigt och med stor effektivitet som eftersökshundar på klövvilt. Här kommer rasens stora men balanserade skärpa väl till pass. Med andra ord, den ursprungliga tanken, ”in hund för alles” (en hund till allt), har i detta fall väl besannats. Dock är det inte alla jägare och hundförare som reder ut att träna sin hund till

alla dessa uppgifter. Men med rätt hund går det.

I de Nordiska länderna har de flesta kontinentala stående hundarna utvecklats mer i linje med renodlade fågelhundar. Orsakerna kan man undra över, men mycket tyder väl på att vi anser att våra egna raser är förträffliga på den jakt vi ofta bedriver. De flesta representanter ur rasen får axla manteln ”stående fågelhund” trots att de har så många andra strängar på sin lyra.

Jakt över stående hund anses av många som den ädlaste och finaste jaktformen. Troligen beror detta på att de som ofta utövat den tillhört de övre samhällsskikten. Men det är långt ifrån hur det ser ut idag. Jakt över stående fågelhund utövas överallt där det finns fält eller skogshöns och har inte längre något med social tillhörighet att göra. Däremot är det en lika rolig, spännande och social jaktform som det alltid har varit.

Stoppssignalen är en mycket viktig del i fågelhunddressyren. En hund som hejdlöst förföljer fågel är en styggelse. Dessutom riskerar den att bli träffad av förarens hagelskur.

Jaktformen bygger på att hunden söker framför sin förare i ett zick zack mönster, ofta mot vinden, men en rutinerad hund söker väl även i medvind. Genom sökandet ska hunden finna de tryckande fåglar som finns i markerna. Fågeljägare talar ofta i termer av de tre terrängtyperna, fält, skog och fjäll. För att vara så effektiv som möjligt bör hunden gå med högt huvud och ska självständigt lägga upp ett anpassat sök som passar den rådande terrängen. Rapportering är ett krav för att gå till högre pris i Vinnarklass under jaktprov i Finland.

När den fått vittring av fågel ska den fatta stånd. Det vill säga stå för fågeln och på så vis markera fågeln för föraren, samtidigt som den med sin närvaro får fågeln att trycka i sin lega. Vid jakt i skog där föraren kanske inte har samma kontakt med hunden ska den även kunna rapportera. Detta innebär att den ska kunna lämna ståndet, söka upp föraren och visa att den funnit något, sedan leda föraren tillbaka. Där ska hunden sedan stå igen.

Från ståndet ska hunden på förarens kommando ”resa” eller ”avancera” fågeln, vilket egentligen betyder att den genom en anpassad rusning ska skrämja fågeln till att ta till vingarna. Då fågeln är i luften ska hunden självmant eller på kommando stanna för att föraren ska kunna skjuta utan att riskera att skjuta en hejdlöst förföljande hund. När fågeln fålts av förarens skott ska sedan hunden på kommando kunna söka upp denna och apportera samt lämna av viltet till sin förare.

Att få till en fungerande strävhaarvorsteh kräver både tid och kunskap, men det är inget oöverstigit. Förr var det vanligt att uppfödare inte sålde valpar till jägare som inte haft en vorsteh tidigare. Idag kan man lätt skaffa sig mycket kunskap på enkla sätt så ofta lyckas förstagångsägare minst lika bra som de erfarna, om inte annat genom en större entusiasm.

Det som tveklöst är den största

Det så karaktäristiska ståndet för tryckande fågel.

stöttestenen i fågelhundsdressyren brukar var det man i fågelhunds-sammanhang kallar stopp-signalen. Tanken med denna är att hunden, oavsett vad den gör, med ens ska bryta detta för att sitta eller stå still. Det är ett av fågelhunds-dressyrens mest basala och viktigaste kommandon. Samtidigt ska den ges i ett för fågelhunden mest paradoxala situationer. Den har stått en stund och får av sin förare äntligen kommando att skrämja fågeln på vingarna. Då, blåser föraren ”stanna” när fågeln äntligen är på vingar. Inte konstigt att så många får problem med detta. Men med tidig och rätt träning kombinerat med ett gott ledarskap löser sig detta.

Den strävhaariga Vorstehn är en förhållandevis frisk ras. I de bekämpningsprogram som finns förekommer egentligen bara höftledsdysplasi. För att få gå i avel ska föräldraindividerna ha FCI-godkänt status A eller B.

Den som skaffar sig en strävhaarig vorsteh bör vara beredd på att avsätta rejält med tid till sin hund. Rasen kräver en hel del aktivitet. Nödvändigtvis inte jakt, många har dem som draghundar, men det är lite av slöseri att använda denna ras till endast drag. ●

Bildtext